

TIEDOSTA ARVIOINTIIN

tavoitteena paremmat palvelut

Alueellinen palvelujärjestelmän tulevina vuosina (?)

Arviointijohtaja Pekka Rissanen

Sote-rakennemuutos tarvitaan

- Epäedullinen väestöllinen huoltosuhde
 - Hoidon ja hoivan tarpeiden kasvu lähivuosina
 - Työvoiman saatavuuden ongelmat
- **Palvelujen saatavuuden maantieteelliset ja muut erot suuria**
 - Yhdenvertaisuus ei toteudu
- Talouden odotettavissa oleva kasvuvauhti
 - **Julkisen talouden kestävyys?**

Mitä sote-uudistus muuttaisi?

- Järjestämisen ja tuottamisen erottaminen
- Sote-uudistus (mm.) keskittäisi palvelujärjestelmän hallintaa (*governanssia – olisiko ohjaus parempi käännös?*)
 - Valtionohjauksen tehostuminen
 - Yksikanavainen julkinen (valtion) rahoitus
- ”Näkymättömän käden” ohjaus: Valinnanvapauden lisäämisen uskotaan lisäävän tuottajien välistä kilpailua
 - Kilpailu lisää toiminnan tehokkuutta?

Keskitetty ohjaus + rahoitus edellyttää uudenlaista seuranta- ja arviointia

- Myös kuntaperusteista sote-järjestämistä on ohjattu ja arvioitu, mutta ovatko sen ohjausinstrumentit riittäneet?
 - Alueellinen ja muu yhdenvertaisuus ei toteudu
 - Miten hillitään kustannusten kasvua, kun järjestäjiä on satoja?
- Sote-järjestämislakiesitykseen kirjattu uusia seuranta-, arviointi- ja ohjausinstrumentteja
 - THL:n rooli muuttuu
 - STM:n ja VM:n muuttuva rooli
 - Yhteistyöalueille ohjaustehtäviä

Sote-uudistus keskittäisi ”governanssia”

- Valtion ohjaukset tehostuminen
 - STM ja VM ohjaavat maakuntien järjestämistehtävää
- Maakunnallinen järjestäminen
 - Maakunnat ohjaavat palvelujen tuotantoa
- Yksikanavainen rahoitus, valtion rahoitus (?)
 - Rahoitusmallin avulla ohjaaminen
 - Valtio ohjaa maakuntia (painotettu kapitaatorahoitus)
 - Maakunnat ohjaavat tuottajia (tuotannon rahoitusmallit)
- Uusia normistoja, joiden toteutumista seurataan ja valvotaan

MAKU-SOTE järjestäminen

- Järjestäminen ja tuotanto erotetaan
- Järjestämistehtävä
 - Maakunta vastaa siitä, että alueen asukkailla on saatavissa riittävät sosiaali- ja terveystalvet
 - Rahoittaa tuotannon – useita väyliä
 - Painotettu kapitaatio (?)
 - Palvelusetelit
 - Henkilökohtainen budjetti ...
 - Maakunnalle raha tulee valtion budjetista ja asiakasmaksuista

Maakunnilla tärkeä rooli sote-palvelujen ohjauksessa

- Demokraattisesti valittu valtuusto edustaa väestöä
 - ”sosiaalinen hyvinvointifunktio”
- Maakunta kohdentaa valtionrahoituksen sote-palveluihin (ja muihin maku-tehtäviin)
 - Varmistaa palvelujen riittävän saatavuuden
- Tuottajien ohjaus
 - Sopimukset
 - Erilaiset rahoitusinstrumentit
 - Seuranta ja valvonta

Yhteistyöalueiden rooli palvelujen ohjauksessa: mitä yhteistyöalueet tekevät?

- keskitettyjen tehtävien hoitaminen vaativimmissa palveluissa yli maakuntarajojen
- yhteistyösopimuksen laatiminen palveluiden hoitamiseksi ja niiden yhteensovittamiseksi
- foorumin perustaminen ylimaakunnallista päätöksentekoa varten
- yhteistyösopimuksen tavoitteiden valmistelu perustuen tietoon palvelutarpeesta ja osaamisesta
- alueellisen yhteistyön toteuttaminen yhteistyösopimuksen mukaisesti
- kehittämiseen ja tietohallintoon liittyvän yhteistyön koordinointi maakuntien välillä.

Ensiarvio

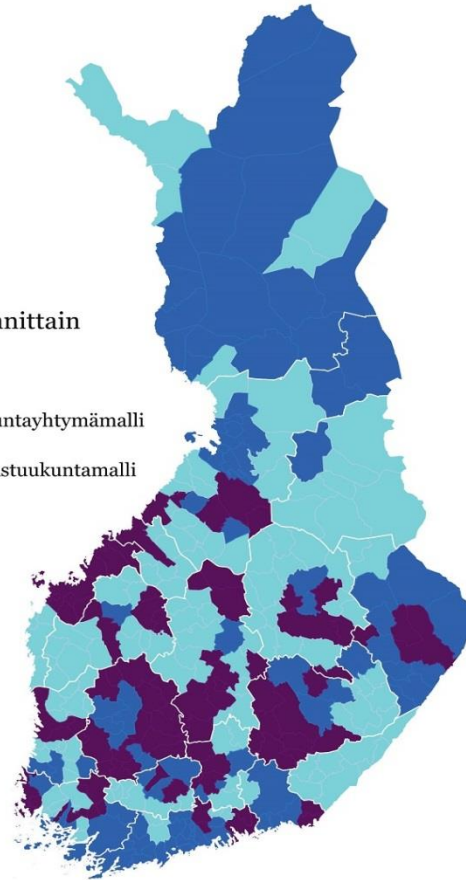
Första Utvärderingen

Miten yhdenvertaisuus ja kustannusten hallinta toteutuu nyt?

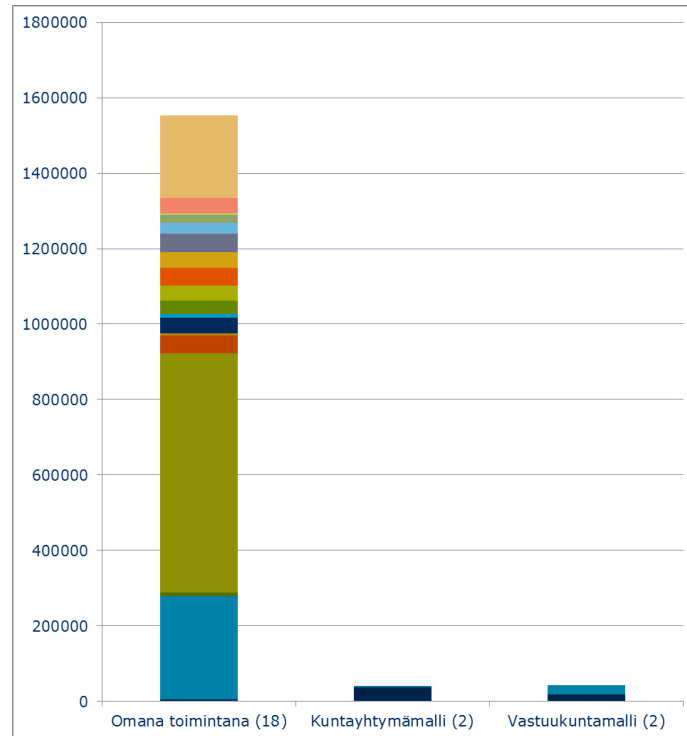
Perusterveydenhuollon järjestäminen Suomessa 2016

Järjestämismallit kunnittain

- Oma toimintana
- Yhteistoiminta-alue/kuntayhtymämalli
- Yhteistoiminta-alue/vastuukuntamalli

Perusterveydenhuollon järjestäjät: Uusimaa

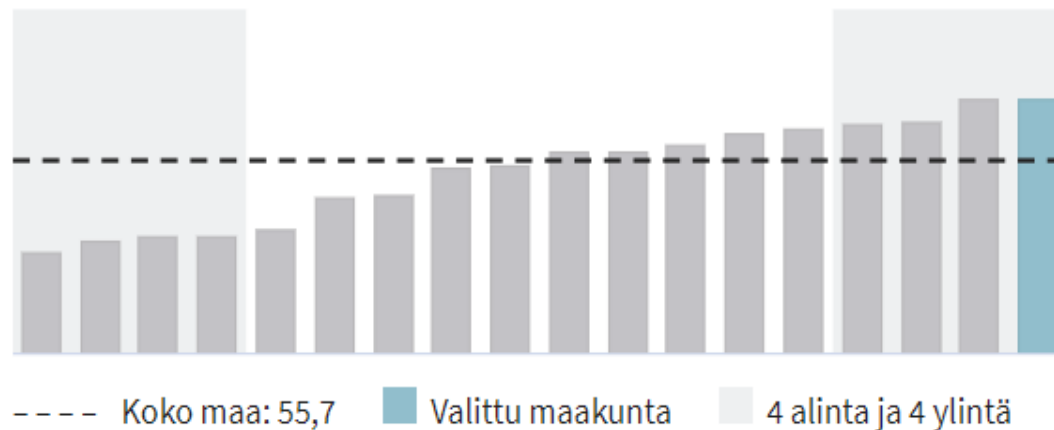

Hoitoon pääsee vaihtelevasti: perusterveydenhuolto (lähde: proto.thl.fi/tietoikkuna)

Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiirettömän käynnin odotusaika yli 7 pv yhteydenotosta, % toteutuneista käynneistä (maaliskuun tilanne)

Kainuu:

74,2 %

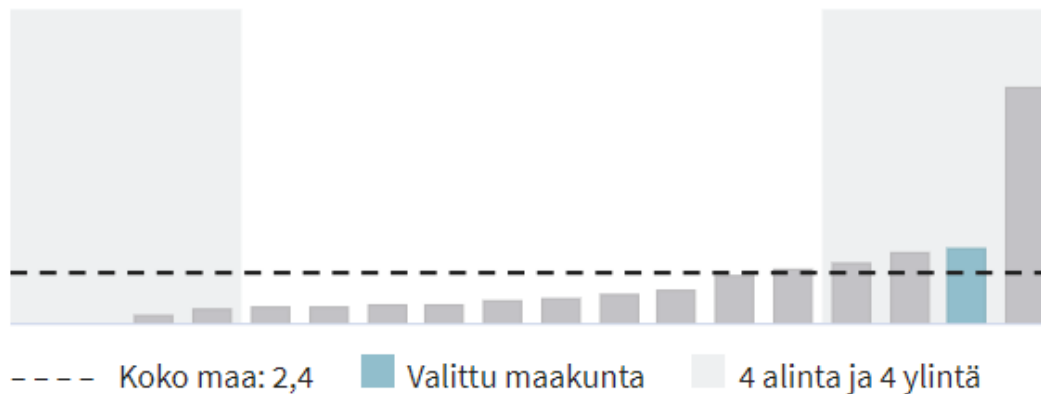

Hoitoon pääsee vaihtelevasti: erikoissairaanhoido (lähde: proto.thl.fi/tietoikkuna)

Erikoissairaanhoidoa yli 6 kk odottaneet 31.12. / 10 000 asukasta

Uusimaa:

3,6

Vuosi: 2017

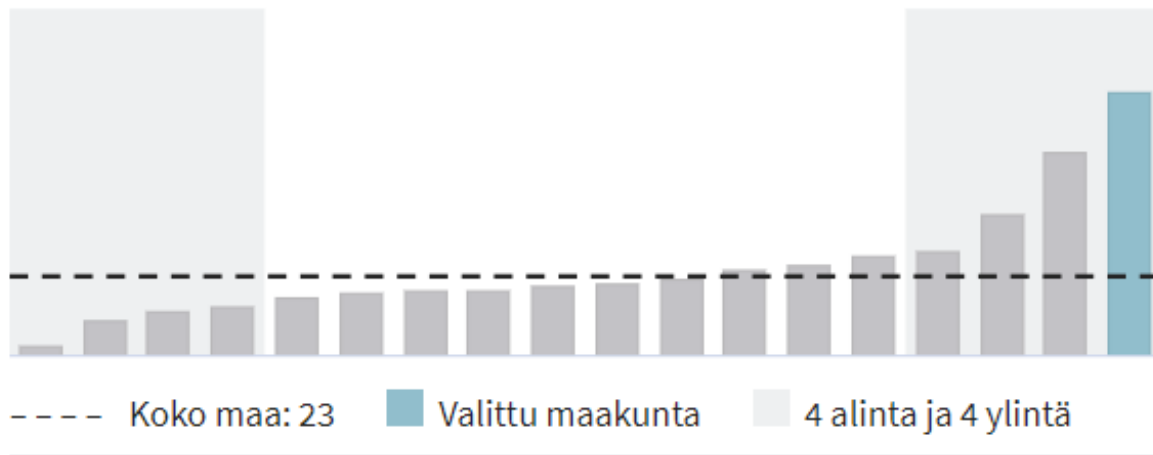
Solun tunniste: 3130.944

Palveluihin pääsee vaihtelevasti: Kasvatus- ja perheneuvonta (lähde: proto.thl.fi/tietoikkuna)

Kasvatus- ja perheneuvonnan 1. käynnin keskimääräinen odotusaika, päivää

Päijät-Häme:

76

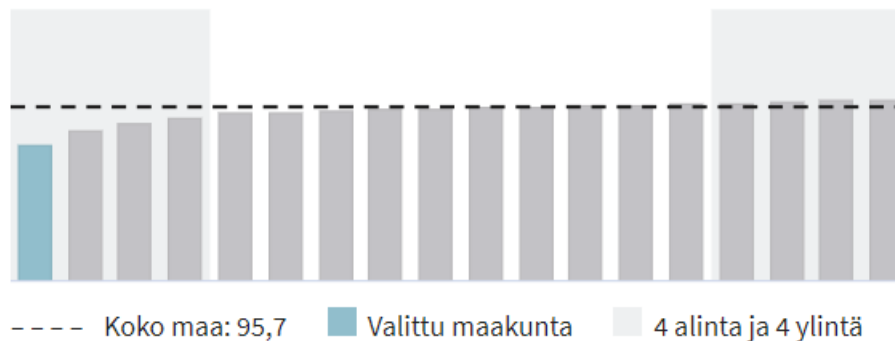

Palveluja saa vaihtelevasti: lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnit (lähde: proto.thl.fi/tietoikkuna)

1.4. - 30.9. aikana lakisääteisen 3 kk:n kuluessa valmistuneet lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnit, %

Etelä-Pohjanmaa:

75,5 %

Palvelujen saatavuus – muutamia indikaattoreita ja ”liikennevalot”

	Lastensuojelun palvelutarpeen arviointi		Erikois-sairaanhoito		Perusterveydenhuollon hoitoon-pääsy määräajassa	Terveyspalveluiden koettu saatavuus*		Sosiaalipalveluiden odotusaika**
	aloitus määräajassa	valmistuminen määräajassa	odotusaika (mediaani)	pääsy määräajassa (6kk)	10/2017	Kaikki	75-vuotiaat	
Etelä-Karjala	●	●	●	●	▼	▼	▼	●
Etelä-Pohjanmaa	■	▼	●	●	▼	▼	▼	●
Etelä-Savo	■	■	■	●	▼	▼	■	●
Kainuu	■	▼	●	■	=	▼	▼	●
Kanta-Häme	●	▼	●	■	▼	■	■	●
Keski-Pohjanmaa	●	●	■	■	●	▼	▼	●
Keski-Suomi	●	●	●	■	▼	■	▼	●
Kymenlaakso	●	■	●	▼	▼	▼	▼	●
Lappi	●	●	■	■	■	▼	▼	●
Pirkanmaa	●	●	●	■	●	▼	▼	■
Pohjanmaa	■	▼	■	■	▼	▼	▼	●
Pohjois-Karjala	●	●	■	●	●	▼	▼	■
Pohjois-Pohjanmaa	■	▼	■	●	▼	▼	▼	●
Pohjois-Savo	●	■	■	●	■	■	■	●
Päijät-Häme	●	●	■	●	●	■	■	■
Satakunta	●	■	●	●	▼	▼	▼	■
Uusimaa	●	■	●	■	●	■	■	■
Varsinais-Suomi	■	■	●	■	■	▼	■	■

● Hyvä ■ Kohtalainen ▼ Vaatii huomiota = Ei tietoa

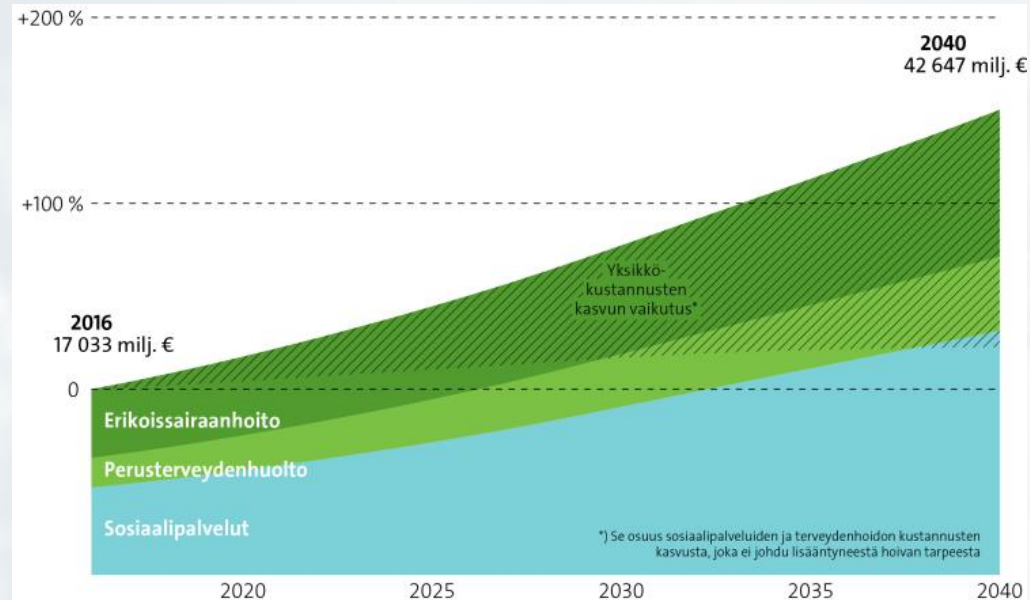
* Väestökysely / terveyspalveluja käyttäneistä

** Väestökysely / sosiaalipalveluja käyttäneistä, jotka joutuivat odottamaan palvelun saamista alle viikon tai ei yhtään.

Sote-menojen ennuste (julkinen rahoitus; koko maa)

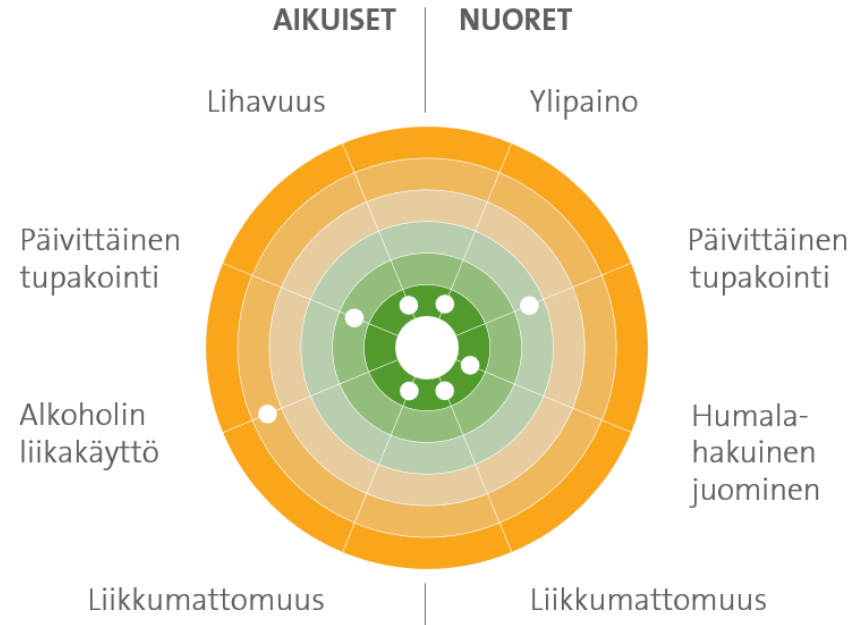
- 2016 - 2030: +70%
 - Väestön tarpeista johtuva kasvu noin 20%
 - Loput 50% johtuu tuotanto-kustannusten kasvusta

Pohjois-Pohjanmaalla maakunta ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta tehdään yhdessä. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjiä on maakunnan alueella nykyisin 19 ja tietojärjestelmiäkin 14 erilaista.

Sairaalat: OYS, Raahe ja Oulaskangas

Terveyteen yhteydessä olevat elintavat ovat maakuntalaisilla pääsääntöisesti hyvät. Nuorten osuus väestöstä on maakuntien suurin ja ikäihmisten toiseksi pienin. Ennusteen mukaan väestömäärä kasvaa 26 000:lla vuoteen 2030 mennessä.

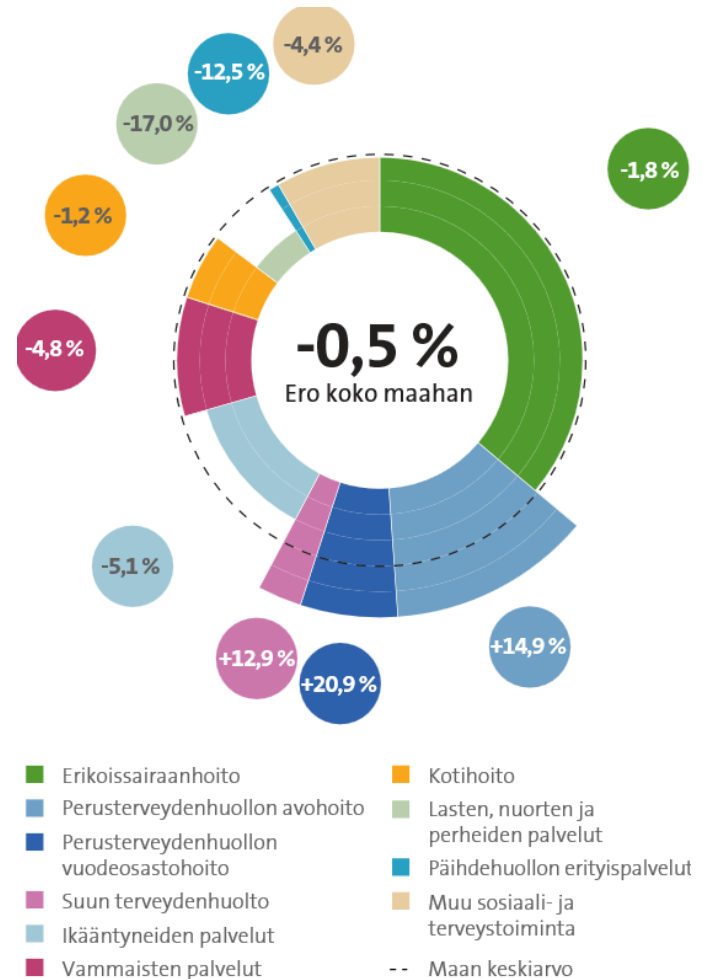
Parannettavaa maakunnassa on lastensuojelun määräaikojen toteutumisessa ja hoitoon pääsyssä sekä perusterveydenhuoltoon että erikoissairaanhoidon.

Pohjois-Pohjanmaalla 0,5 % maan keskiarvoa pienemmät so-te nettokäyttökustannukset -tarvevakioituina maan kolmanneksi pienimmät. (vuosi 2016)

Palvelut painottuneet perusterveydenhuoltoon, ja erikoissairaanhoidon pyritään ohjaamaan vain sinne kuuluvat potilaat - silti yliopistosairaala + kaksi muuta sairaalaa...

Onnistuminen: päivystyskäyntejä erikoissairaanhoidossa oli vähiten maassa, myös yli 75-vuotiailla.

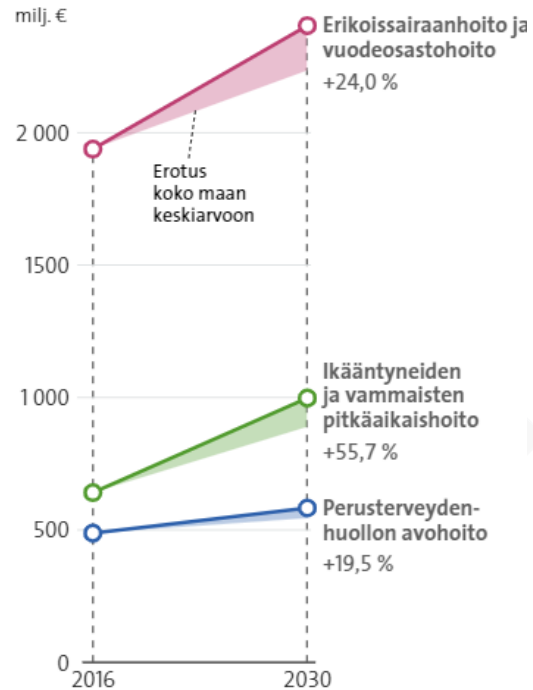
lääkille sopimattomia lääkkeitä käytettiin Pohjois-Pohjanmaalla vähiten kaikista maakunnista.

Sote-menojen kasvuennuste, Pohjois-Pohjanmaa

Sote-menojen kasvuennuste: Uusimaa

Lopuksi: Sote-järjestelmä on uudistumassa

- Kymmenkunta aluetta tehnyt tai tekemässä maakunnallista sote-kuntayhtymää
 - Kainuun sote, Eksote, Siun sote, Soite, Kymsote, Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä, Essote ...
 - ... tai maakunnan osana kuten Keski-Uudellamaalla.
 - Uusia suunnitellaan: Pohjanmaa, Satakunta, Lappi...
- Myös sote-toimintojen ohjaus, seuranta ja arviointi uudistuvat
 - Suunta on hajautetusta ohjauksesta keskitetympään
 - Ohjaus edellyttää hyvää, kansallisesti koottua tietopohjaa ja siihen pohjautuvaa asiantuntija-arviointia

TIEDOSTA ARVIOINTIIN

tavoitteena paremmat palvelut

THL:n arvioi maakuntia osana ohjausta

TIEDOSTA ARVIOINTIIN

tavoitteena paremmat palvelut

PÄÄTÖSTEN TUJEKSI

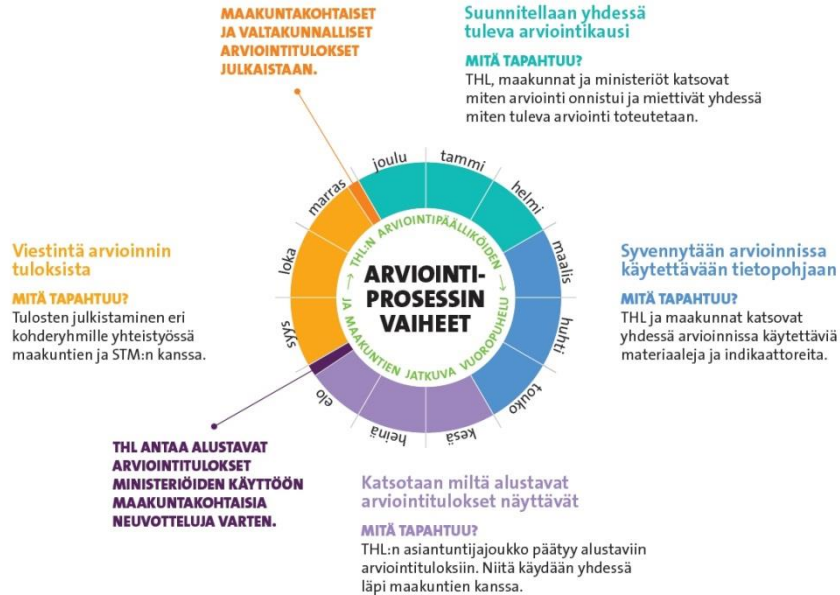
Sosiaali- ja terveyspalvelut Pohjois-Pohjanmaa

Asiantuntija-arvio,
syksy 2018

THL:n asiantuntijaryhmä

Arvioinnin vuosikello

Mitä vasten arvioidaan?

1

Miten maakunnat suoriutuvat sote-palvelujen järjestämisestä?

- suorituskky (performance)

2

SOTE- ja MAKU-lakien tarkoituspykälissä mainitut tavoitteet

3

Valinnanvapauslainsäädännön tavoitteet

4

Sisältölaeista johdetut kokonaisuudet

Maakuntien sote-järjestämistehtävät (THL:n arvioinnissa)

TEHTÄVÄKOKONAISUUDET

Ennaltaehkäiset palvelut	A																		
Erikoissairaanhoido	B																		
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	C																		
Ikäihmisten palvelut	D																		
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	E																		
Mielenterveyspalvelut	F																		
Perusterveydenhuolto	G																		
Päihdepalvelut	H																		
Suun terveydenhuolto	I																		
Työikäisten sosiaalipalvelut	J																		
Vammaisten palvelut	K																		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

SUORIUTUMISKYKY

- ✓ Saatavuus
- ★ Laatu
- 👤 Asiakaslähtöisyys
- 📄 Yhdenvertaisuus
- € Rahoituksen riittävyys ja kustannukset

TASO

- Hyvä
- Kohtalainen
- Välttävä
- Huono
- Ei tiedossa

MAAKUNNAT

1. Etelä-Karjala	5. Etelä-Pohjanmaa	8. Etelä-Savo	12. Pohjanmaa	15. Kainuu
2. Kymenlaakso	6. Kanta-Häme	9. Keski-Suomi	13. Satakunta	16. Keski-Pohjanmaa
3. Uusimaa	7. Pirkanmaa	10. Pohjois-Karjala	14. Varsinais-Suomi	17. Pohjois-Pohjanmaa
4. Päijät-Häme		11. Pohjois-Savo		18. Lappi

Ensiarvio
Första Utvärderingen

Kiitos!